سخن سردبیر
Editorial
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره ۲۱، اسفند ۱۴۰۱، ۱۲۲۸-۱۲۲۷

درآمدی بر اپیدمیولوژی عامیانه

An Introduction to Lay Epidemiology

محسن رضائیان[۱]
Mohsen Rezaeian

واژه اپیدمیولوژی عامیانه برای اولین بار و در سال ۱۹۹۱ میلادی مورد استفاده قرار گرفت [۱]. اپیدمیولوژی عامیانه (Lay epidemiology) به فرآیندی اطلاق می‌گردد که به وسیله آن خطرات مرتبط با سلامت، توسط افراد عادی جامعه به درستی شناخته و مورد تفسیر قرار می‌گیرند. این نکته حائز اهمیت بسیار زیادی است. چرا که افراد عادی جامعه دارای باورها و نظام‌های عقیدتی خاص خود می‌باشند که اگر مبتنی بر مبانی دانش علمی نباشند، ممکن است منجر به اتخاذ تصمیماتی توسط آن‌ها گردد که در نهایت به سلامت خود، خانواده و جامعه‌اشان، لطمات جبران ناپذیری را وارد می‌کند [۲].

نظیر چنین باورها و نظام‌های عقیدتی که منجر به اتخاذ تصمیمات مخاطره آمیز می‌گردد، می‌تواند در تمامی کشورهای جهان رخ دهد. برای نمونه، ظهور عالم‌گیری کووید ۱۹ نشان داد که چطور این باورها و نظام‌های عقیدتی باعث شد که افراد از روش‌های پیشگیری غیر علمی برای جلوگیری از ابتلاء به کووید ۱۹ استفاده کنند. مصرف الکل، یکی از این باورهای غلط بود که نه تنها از ابتلاء به کووید ۱۹ و عوارض ناشی از آن پیشگیری نکرد، بلکه مخاطرات عمده‌ای را نیز برای سلامت مردم جامعه ایجاد نمود [۳].

از این رو، بسیار ضروری است که در اپیدمیولوژی عامیانه، مفاهیم پیچیده اپیدمیولوژی درباره‌ی خطر بیماری‌ها را بتوان به صورت ساده برای مردم بازگو نمود. دانش اپیدمیولوژی به عنوان یک دانش پیش‌رو که به بررسی چگونگی توزیع کلیه وقایع مرتبط با سلامت و دلایل بروز آن‌ها می‌پردازد، با هدف پیشگیری از اثرات مخرب این وقایع، به مرحله‌ی اجرا درمی‌آید. بنابراین، برای محاسبه‌ی انواع مخاطرات، محاسبات نسبتاً پیچیده‌ای را به کار می‌برد که دارای الفاظ و معانی کاملاً تخصصی می‌باشد.

با این وجود، ضروری است که نتایج مطالعات اپیدمیولوژی به زبان ساده ترجمه شده و در اختیار مردم عادی جامعه قرار گیرد، تا آن‌ها درک درستی از مخاطرات سلامت داشته باشند. همان‌طور که در سخن سردبیری شماره گذشته مجله دانشگاه

۱- استاد گروه آموزشی اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده بهداشت، مرکز تحقیقات محیط کار، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران
تلفن: ۰۳۴-۳۱۳۱۵۲۴۳، دورنگار: ۰۳۴-۳۱۳۱۵۲۴۳، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk، ارکید: 0000-0003-3070-0166

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-06]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.12.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.12.1227]

[۴] به آن اشاره کردیم، رشد و گسترش آموزش دانش اپیدمیولوژی از دوره‌های تحصیلات تکمیلی نظیر کارشناسی ارشد و دکتری، به رشته‌های کارشناسی و همچنین، گسترش آموزش دانش اپیدمیولوژی به دانش‌آموزان دبیرستان، گام‌هایی اساسی است که درک مفاهیم اپیدمیولوژی را برای بخشی اعظمی از جمعیت تحصیل کرده، امکان پذیر می‌سازد [۸-۵].

این فعالیت‌ها می‌تواند منجر شود تا دانشجویان و دانش‌آموزان، دانش کسب شده اپیدمیولوژی خود را در سطح جامعه و برای افراد عادی نیز توضیح دهند. با این وجود ضروری است که با استفاده از رسانه‌های جمعی و مدرسین آموزش دیده، مفاهیم اپیدمیولوژی در رابطه با بیماری‌های روز را به زبان ساده نیز در اختیار عامه مردم قرار داد. به نظر راقم این سطور، یکی از رشته‌های علوم سلامت که می‌تواند در این زمینه نقش بسیار مهمی را ایفاء نماید، رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت است. متخصصین این رشته می‌توانند مفاهیم نسبتاً پیچیده مطالعات اپیدمیولوژی درباره خطر را به زبان ساده و قابل فهم اعضاء جامعه ترجمه کرده و با بهره‌گیری از شیوه‌های جذاب و قابل فهم آموزشی، در اختیار آن‌ها قرار دهند [۹].

References

[1] Davison C, Smith G D, Frankel S. Lay epidemiology and the prevention paradox - the implications of coronary candidacy for health-education. *Sociol Health Illness* 1991. 131–19.

[2] Allmark P, Tod A. How should public health professionals engage with lay epidemiology? *J Med Ethics* 2006; 32(8): 460-3.

[3] Fattah A, Khalvati M, Abounoori M, Molavi N, Azartash F, Babakhanian M. Motivations for alcohol consumption during the COVID-19 pandemic in Islamic Republic of Iran. *East Mediterr Health J* 2022; 28(2): 108-13.

[4] Rezaeian M. Teaching Epidemiology from High School to University. *JRUMS* 2023; 21(11): 1101-02.

[5] D'Agostino E. Public Health Education: Teaching Epidemiology in High School Classrooms. *Am J Public Health* 2018; 108(3): 324-8.

[6] Werler MM, Stuver SO, Healey MA, LaMorte WW. The Future of Teaching Epidemiology. *Am J Epidemiol* 2019; 188(5): 825-9.

[7] D'Agostino EM. Teens learning epidemiology? A cohort study on epidemiology instruction for high school youth. *Ann Epidemiol* 2020; 47: 8-12.

[8] St George DMM, Chukhina M, Kaelin MA. Training Teachers to Teach Epidemiology in Middle and High Schools. *Int Q Community Health Educ* 2017; 38(1):65-9.

[9] Rezaeian, M. "Health Education Epidemiology": An interdisciplinary science that comes into being through the integration of epidemiology and health education. *Middle East J Family Med* 2014; 12(8): 31-2.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-09-06]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.12.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.12.1227]